

VALUE RELATION TO THE WORK OF STUDENTS OF AGRARIAN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Sopivnyk I.V.

Abstract. The article clarifies the essence of the concept of “value attitude to work”, which is considered as an integrative personal education, characterized by a conscious, motivated, emotionally positive relationship of a person with its purposeful activity. It is established that the majority of students of agricultural higher educational institutions (about 87%) partially or fully agree with the statement that a person's value is determined by his attitude to work.

Key words: value, value attitude, work, value attitude to work, students of agricultural higher educational institutions.

УДК 378:37.035.6(059.3): 37.011.32: 63

КАЛЕНДАР ДЕРЖАВНИХ СВЯТ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ У ЗМІСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СОПІВНИК Р.В., доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки

МОРЕНЧУК Р.Р., аспірант

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: rvsop@meta.ua

Анотація. Теперішні проблеми в українському суспільстві, його ментальний, ідеологічний розкол, що породжує поляризацію політичних взаємин, ескалацію військового протистояння, громадянські непорозуміння, спричинені багато у чому і недостатньою культурно-просвітницькою, ідеологічною, виховною роботою держави, сім'ї й громадськості. В умовах реформування освіти та надмірного захоплення її деідеологізацією, особливо у вихованні підростаючого покоління, в Україні знівельовано ідейну спрямованість виховання, в основі якого мають бути національно-патріотичні цінності. Їх спектр широкий: «патріотизм», «почуття національної гідності», «історична пам'ять», «самопожертва в ім'я Батьківщини». У цьому зв'язку важливе значення має календар державних свят і пам'ятних дат, що необхідні суспільству для виховання і самовиховання на засадах національно-патріотичних цінностей. Саме тому для зручності планування виховної роботи у закладах вищої освіти на засадах національно-патріотичних цінностей педагогами Національного університету біоресурсів і природокористування України був розроблений календар державних свят та пам'ятних дат. У статті подано упорядкований календар державних свят і пам'ятних дат, а також розкрито виховну мету національних свят і пам'ятних дат у контексті патріотичного виховання майбутніх фахівців агропромислової галузі.

Ключові слова: календар державних свят та пам'ятних дат, патріотизм, національно-патріотичне виховання.

Актуальність (Introduction). За всю історію жодне державне утворення за будь-яких форм державної влади, політичного устрою, не змогло обійтися без свят та пам'ятних дат. До цієї категорії можна віднести дні коронації монархів, дні проголошення незалежності, дні конституцій, річниці революцій, річниці перемог у війнах тощо. Метою цих свят було: відображення ідеалів і принципів суспільства, політичної системи; виховання у громадян патріотичних почуттів; формування національної самосвідомості та гідності; посилення інтересу громадян країни до вітчизняної історії; консолідація суспільства.

Процес розбудови держави, втілення реформ у соціально-економічній, політичній, духовно-культурній сферах потребує згуртування суспільства навколо національної ідеї. Ми розуміємо її як мету, що полягає у побудові суверенної, незалежної, економічно сильної, соціально-орієнтованої, демократичної держави, у якій кожному громадянину, незалежно від етнічної приналежності, релігійної чи політичної орієнтації, мови спілкування, гарантуються і

забезпечуються усі визначені Конституцією України права, достойний рівень життя, повага до людини, створюються умови для реалізації творчого потенціалу і розвитку особистості.

Сьогодні, коли існують загрози благополуччю нашої держави, коли проти країни і народу ведеться гібридна війна, *ціннісною основою виховання має стати патріотизм*, любов до своєї Батьківщини, віддане, дієве їй служіння, готовність захищати Україну навіть зі зброєю в руках [1].

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми (Analysis of recent researches and publications). Важливість формування у студентів патріотичних якостей підкреслюється у Стратегії національно-патріотичного виховання дітей і молоді на 2016-2020 рр., затвердженій Указом Президента України від 13 жовтня 2015 року № 80/2015. У документі зазначається, що: «В Україні національно-патріотичне виховання дітей та молоді має стати одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку громадянина як високоморальної особистості, яка плекає українські традиції, духовні цінності, володіє відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатна реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства, сповідує європейські цінності, готова до виконання обов'язку із захисту Батьківщини, незалежності та територіальної цілісності України» [4].

Мета (Purpose) статті – упорядкувати календар та розкрити виховну мету національних свят і пам'ятних дат у контексті патріотичного виховання майбутніх фахівців агропромислової галузі.

Результати (Results). Змістом національно-патріотичного виховання є система національних вартостей, а саме: українська ідея, що втілює в собі прагнення до державності та соборності, патріотизм і готовність до самопожертви у випадку потреби захисту Батьківщини, почуття національної самопошани і гідності, історична пам'ять, повага до державних та національних символів та до Гімну України, любов до рідної культури, мови, національних свят і традицій, повага до Конституції України і до обраних демократично владних чинників, орієнтація власних зусиль на розбудову Української держави та прагнення побудувати справедливий державний устрій, протидія антиукраїнській ідеології, прагнення до розвитку духовного життя українців [11].

Відповідно до стратегічної програми розвитку «Голосіївська ініціатива 2020», в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, поряд з цілями навчання, значна увага приділяється вихованню загальнолюдських і національних цінностей. Знання, уміння і навички визначають обізнаність, рівень теоретичної підготовки, професійну кваліфікацію студента, у той час як особистісні якості, що є здатністю поводитись подібним чином у широкому діапазоні ситуацій, дозволяють застосовувати набуту компетентність у соціально корисних цілях [2]. Одним із напрямків такого патріотичного виховання є вшанування національних свят. Славні сторінки нашого минулого мають підкріплюватися в національній пам'яті відповідною системою пам'ятних дат. До календаря входять свята та заходи, що поділяються на загальноуніверситетські, нові, зумовлені потребою патріотичного виховання, ті що впливають із специфіки професійної підготовки фахівців біономічних професій. В даній статті ми хочемо зосередити увагу саме на національно-патріотичних святах нашого університету.

Традиційно, першим святом, до якого долучаються першокурсники, переступивши поріг ЗВО, є *День знань* – саме з нього розпочинається виховання національно-патріотичних цінностей студентів. Відзначається воно 1 вересня, у день початку нового навчального року у всіх закладах освіти. Основною метою проведення даного виховного заходу є не лише прищеплення першокурсникам почуття приналежності до колективу закладу освіти, а й посилення патріотичних настроїв молоді, виховання любові до України, рідного краю та гордості за своїх земляків, які прославили свою Батьківщину та рідний заклад освіти [3, с.37].

Наступним державним святом, яке відзначаємо у першу неділю жовтня, є *День працівника освіти*, метою якого є формування у молоді поваги до тих, хто навчає та виховує їх, не лише ділиться знаннями, а й прищеплює вміння жити за правилами моралі, справедливості, краси. Вшановуючи працю педагогів, ми формуємо почуття поваги та визнання важливості їх місії у суспільстві [3, с.37].

У 2014 році Президент України Петро Порошенко запровадив святкування *Дня захисника України*, яке символічно відзначають 14 жовтня на свято Покрови Богородиці, яку ще козаки вважали своєю покровителькою та заступницею. У цей же день відзначається і День українського козацтва. Тому урочисті заходи у цей день проводяться з метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності й територіальної цілісності України, військових традицій і звитяг українського народу, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу в університетському колективі, відродження національних традицій, плекання в молоді поваги до захисників України, ціннісного ставлення до виконання військового обов'язку [3, с.39].

Одним із проявів сформованості національної свідомості є спілкування студентів рідною мовою, тому важливим державним святом є *День української мови та писемності*, що відзначається 9 листопада з метою виховання в молоді поваги до державної мови, української писемності, підвищення рівня володіння мовними засобами, мовленнєвої культури студентів, популяризації українського літературного поетичного слова [3, с.40].

У контексті патріотичного виховання майбутніх фахівців агропромислової галузі важливо пам'ятати про святкування Дня працівника сільського господарства, який у третю суботу листопада святкують усі, хто має причетність до агропромислового комплексу, а також аграрної освіти та науки. Метою проведення даного заходу є виховання у студентів любові до рідної землі, ціннісного ставлення до природних ресурсів, до сільськогосподарської праці та потреби у майбутніх фахівців агропромислової галузі дбати про продовольчу безпеку нашої держави та людства в цілому. Важливим є і акцентуація уваги молоді на тому, що наша держава здавна зветься «житницею Європи», тож варто з гордістю нести це почесне звання та примножувати досягнення українців у розвитку сільського господарства [3, с.42].

З метою виховання національної ідентичності, національної свідомості молоді, ціннісного ставлення до української державності як форми самоорганізації народу, прищеплення почуття єдності українців незалежно від регіону проживання 1 грудня проводиться *День Національної Єдності* [3, с.43].

Досить вагоме значення у формуванні патріотичних якостей має проведення *Міжнародного фестивалю «Голосіївська весна»* серед навчально-наукових інститутів, факультетів та регіональних ЗВО Національного університету біоресурсів і природокористування України. Основними завданнями фестивалю проголошено розвиток у студентів патріотичних почуттів, національної самосвідомості, гордості за український народ та його внесок у скарбницю світової культури; підвищення рівня естетичної культури майбутніх фахівців агропромислового комплексу [3, с.45].

Значним виховним потенціалом володіє проведення у закладах вищої освіти *Всесвітнього дня здоров'я*, який відзначається 7 квітня. Виховуючи любов до рідної країни, здатність працювати на її благо та виступити на захист територіальної цілісності варто пам'ятати про необхідність виховання здорового способу життя у студентів. Таким чином, виховання ціннісного ставлення студентів до фізичного, психічного, соціального здоров'я та популяризації здорового способу життя молоді є запорукою появи нового покоління справжніх патріотів, готових розбудовувати нашу державу [3, с.46].

У третю суботу квітня традиційним є проведення *Дня довкілля* з метою привернення уваги студентів до проблем навколишнього середовища, оскільки виховання патріотизму неможливе без виховання екологічної культури молоді, бережного ставлення до природного середовища, розвитку ноосферного мислення молоді, виховання вітацентричних цінностей [3, с.50].

З метою виховання у студентської молоді громадянської самосвідомості, почуття патріотизму, національної гідності, милосердя й емпатії, готовності до захисту своєї держави, шанобливого ставлення до старшого покоління 8 травня проводиться *День пам'яті та примирення*, а 9 травня ми святкуємо День перемоги над нацизмом. Виховне значення вказаних заходів неможливо переоцінити, особливо у сучасний період розвитку конфлікту на Сході нашої держави. Ознайомлюючи молодь із славним минулим, героїськими подвигами їх дідів та прадідів, що відвоювали рідну землю у фашистських загарбників, ми формуємо у них переконання у необхідності боротьби за суверенітет України у всіх її проявах [3, с.56].

День Матері, що святкується у другу неділю травня, спрямований на виховання в молоді поваги до жінки, любові до матері та до Батьківщини. У вихованні велика роль відводиться матері, яка боролася за духовне збереження своїх дітей, щоб вони пам'ятали свою національну спадщину й походження, адже в Україні жінка споконвіку асоціювалася з берегинєю сім'ї. Величезну роль у вихованні дітей відіграє перша, найрідніша у світі людина – матір. Саме від неї залежить виховання дитини і саме мати прищеплює любов до рідної землі [3, с.51].

Одним із найважливіших держаних свят є *День Конституції України*, який відзначається 28 червня з метою виховання в молоді правової свідомості, громадянської позиції, ціннісного ставлення до прав та свобод людини й громадянина, патріотичних поглядів і переконань [3, с.58].

З метою прищеплення студентам поваги до національного символу – Державного Прапора віднедавна ми урочисто святкуємо *День Державного Прапора України*, що проходить 23 серпня. Ціннісне ставлення до державної символіки є одним із проявів національної свідомості, поваги до рідної держави. У цей день традиційним є підняття прапору, спілкування з військовими та політиками, що позитивно впливає на формування патріотичних переконань студентів [3, с.59].

Завершує цикл державних свят найважливіше свято для всіх громадян-патріотів – це *День Незалежності України*, який вся держава відзначає 24 серпня. Основною виховною метою відзначення цієї події в університеті є виховання в студентів патріотизму, любові до України, поваги до Героїв, славного минулого народу, забезпечення усвідомлення молоддю факту тягlosti Української державності, створення якої було далеко не одномоментним актом [3, с.61].

Результатом національно-патріотичного виховання є національно-патріотична вихованість людини, що характеризується: наявністю знань про минулу реальність свого народу, його мову і національну культуру; емоційно-позитивним відношенням до національних цінностей, вмотивованістю до патріотичної поведінки; поведінкою, спрямованою на утвердження та відстоювання національної ідеї навіть ціною власного життя і здоров'я.

Список використаної літератури

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посіб. – 3-тє вид., доопрац. і доп. К.: Знання, 2008. 221с.
2. «Голосіївська ініціатива — 2020». Програма розвитку університету на 2015-2020 роки. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://nubip.edu.ua/node/10330> Голосіївська ініціатива 2020. Назва з екрану
3. Ніколаєнко С.М., Шинкарук В.Д., Рудень Д.М., Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Петрів Г.В., Кушнір А.О., Мойсєєв В.В., Давидова О.П. Програма виховання студента: «Фахівець, громадянин, патріот». Навчально-методичний посібник. К.: «ACS-ACTIVE» 2016. 76 с.
4. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки. Президент України; Указ, Стратегія від 13.10.2015 № 580/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>
5. Сопівник Р.В. Еволюція ідей відбору та формування якостей лідера у процесі фахової підготовки майбутніх аграріїв // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2012. №3. С. 13-18
6. Сопівник Р.В. Ретроспективний аналіз основних теорій лідерства / Вісник Національного університету оборони України. 2012. Вип. 4 (29). С. 104–109.
7. Сопівник Р.В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів : [монографія] / К.:«ЦП «Компринт», 2012. 500 с.
8. Сопівник Р.В. Ціннісні орієнтири екзистенціалізму в контексті виховання особистості. // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: Збірник наукових праць. 2015. Вип. 2 (65). С. 164-173.
9. Сопівник Р. В. Сопівник І. В. Експериментальна робота з удосконалення виховної роботи зі студентською молоддю / Науковий вісник Національного університету

біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка, психологія, філософія». 2010. Вип. 155, Ч.1. С. 282–286.

10. Сопівник Р.В. Планування виховної роботи у вищому навчальному закладі // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія». – 2016. № 239. С. 229-234.

11. Сопівник Р. В., Петрів Г.В. Виховання і самовиховання на засадах національно-патріотичних цінностей: методичний посібник для студентів і науково-педагогічних працівників аграрних і природоохоронних ВНЗ [Текст] / К.: «ЦП «Компринт», 2014. 185 с.

12. Сопівник Р.В. Виховання особистості майбутнього фахівця агропромислової галузі крізь призму функцій наставника академічної групи // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія». – 2015. № 220. С. 172-182.

References

1. Vyshnevs'kyi O. (2008) Teoretychni osnovy suchasnoyi ukrayins'koyi pedahohiky : navch. posib. K. : Znannya,. 221s.

2. Holosiyivs'ka initsiatyva — 2020». Prohrama rozvytku universytetu na 2015-2020 roky. [Elektronnyy resurs]. – rezhym dostupu: <http://nubip.edu.ua/node/10330> Holosiyivs'ka initsiatyva 2020 – Nazva z ekranu

3. Nikolaenko S.M., Shynkaruk V.D., Ruden D.M., Sopivnyk R.V., Sopivnyk I.V., Petriv H.V., Kushnir A.O., Moisieiev V.V., Davydova O.P. (2016). Prohrama vykhovannia studenta: «Fakhivets, hromadianyn, patriot» [Student education program «specialist, citizen, patriot»]. Kiev: «Kompynt», 76.

4. Pro Stratehiyu natsional'no-patriotychnoho vykhovannia ditey ta molodi na 2016 – 2020 roky. Prezydent Ukrayiny; Ukaz, Stratehiya vid 13.10.2015 № 580/2015 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>

5. Sopivnyk R.V. (2012) Evoliutsiia idei vidboru ta formuvannia yakosti lidera u protsesi fakhovoi pidhotovky maibutnikh ahrariiv / Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsional'nogo pedahohichnoho universytetu imeni V. Hnatiuka. Seriya: Pedahohika. № 3. S. 13–18.

6. Sopivnyk R.V. (2012) Retrospektivniy analiz osnovnih teoriy liderstva / Visnik Natsional'nogo Universitetu Oboroni Ukrayini. Vip. 4 (29). S. 104–109.

7. Sopivnyk R.V. (2012) Vihovannia liderskih yakostey studentiv agrarnih vischih navchalnih zakladiv: [monografiya] K.: «TSP «Komprint», 500 s.

8. Sopivnyk, R.V. (2015) Tsinnisni oriientyry ekzyshtentsializmu v konteksti vykhovannia osobystosti [Valuable orientations of existentialism in the context of the education of the person] Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka., 2 (65), 164-173.

9. Sopivnyk, R. V., Sopivnyk I. V. (2010) Eksperymentalna robota z udoskonalennia vykhovnoi roboty zi studentskoiu moloddiu [Experimental work on improvement of educational work with students] Naukovyi visnyk Natsional'nogo universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy / Seriya «Pedahohika, psykholohiia, filosofii», 155/1, 282–286.

10. Sopivnyk, R. V. (2016) Planuvannia vykhovnoi roboty u vyshchomu navchal'nomu zakladi. Naukovyi visnyk Natsional'nogo universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriya «Pedagogika. Psykhologia. Filosofia», 239, 229-234.

11. Sopivnyk, R. V. Petriv, H.V.(2014). Vyhovannia i samovyhovannia na zasadakh natsionalno-patriotychnykh tsinnosti: metodychnyi posibnyk dlia studentiv i naukovopedahohichnykh pratsivnykiv ahrarnykh i pryrodookhoronnykh VNZ [Vyhovannia i samovyhovannia na zasadakh natsionalno-patriotychnykh tsinnosti: metodychnyi posibnyk dlia studentiv i naukovopedahohichnykh pratsivnykiv ahrarnykh i pryrodookhoronnykh VNZ] . Kyiv: Kompynt, 185.

12. Sopivnyk R.V. (2015). Vykhovannia osobystosti maybutn'oho fakhivtsya ahropromyslovoyi haluzi kriz' pryzmu funktsiy nastavnyka akademichnoyi hrupy // Naukovyy visnyk Natsional'nogo universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriya «Pedahohika, psykholohiia, filosofii». № 220. S. 172-182.

КАЛЕНДАРЬ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ПРАЗДНИКОВ И ПАМЯТНЫХ ДАТ ПО СОДЕРЖАНИЮ

**ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ
АГРАРНЫХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ
Сопивнык Р.В.**

Аннотация. *Нынешние проблемы в украинском обществе, его ментальный, идеологический раскол порождает поляризацию политических отношений, эскалацию военного противостояния, гражданские недоразумения, вызванные во многом недостаточной культурно-просветительской, идеологической, воспитательной работой государства, семьи и общественности. В условиях реформирования образования, чрезмерно увлекшись ее деидеологизацией, особенно в воспитании подрастающего поколения, в Украине нивелирована идейная направленность воспитания, в основе которого должны быть национально-патриотические ценности. Их спектр широк: «патриотизм», «чувство национального достоинства», «историческая память», «самопожертвование во имя Родины». В этой связи важное значение имеет календарь государственных праздников и памятных дат, которые необходимы обществу для воспитания и самовоспитания на основе национально-патриотических ценностей. Именно поэтому в статье для удобства планирования воспитательной работы в высших учебных заведениях на основе национально-патриотических ценностей педагогами НУБиП Украины был разработан календарь государственных праздников и памятных дат. В статье предлагается календарь и раскрыто воспитательную цель национальных праздников и памятных дат в контексте патриотического воспитания будущих специалистов агропромышленной отрасли.*

Ключевые слова: *календарь государственных праздников и памятных дат, патриотизм, национально-патриотическое воспитание.*

**THE CALENDAR OF NATIONAL HOLIDAYS AND MEMORABLE DATES IN THE CONTEXT OF
PATRIOTIC EDUCATION OF THE AGRICULTURAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
STUDENTS
Sopivnyk R.V.**

Abstract. *The current problems in the Ukrainian society, its mental, ideological split that generates polarization of political relations, the escalation of military confrontation, civil uncertainties, caused in many ways by inadequate cultural and educational, ideological, educational work of the state, the family and the public. In the context of the reformation of education, being over-enthusiastic about its deideologization, especially in the upbringing of the younger generation, the ideological orientation of education, based on which national and patriotic values should be based, is eliminated in Ukraine. Their spectrum is wide: "patriotism", "national dignity", "historical memory", "self-sacrifice in the name of the Motherland". In this regard, it is important to have a calendar of national holidays and memorable dates that are necessary for society for education and self-education on the basis of national-patriotic values. That is why in the article in the course of the convenience of planning the educational work in higher educational institutions on the basis of national-patriotic values the teachers of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine developed a calendar of national holidays and memorable dates. In the article the calendar is organized and the educational goal of national holidays and memorable dates in the context of patriotic education of future specialists of the agro-industrial sector is shown.*

Key words: *calendar of state holidays and memorable dates, patriotism, national-patriotic upbringing.*

УДК 371.134:372,4

**РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ
ТЕХНОЛОГІЧНО-ПРОЕКТУВАЛЬНИХ УМІНЬ МАГІСТРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
К.І. СТЕПАНЮК, Бердянський державний педагогічний університет**

© К.І. Степанюк, 2018